

Valtioneuvoston päätös

Euroopan yhteisön Natura 2000-verkoston Suomen ehdotuksen täydentämisestä

Annettu Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2005

1. Yleistä

1.1. Valtioneuvoston aikaisemmat päätökset

Natura 2000 -verkosto on Euroopan yhteisön kattava ekologinen verkosto, joka koostuu jäsenvaltioiden siihen ilmoittamista luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun neuvoston direktiivin (79/409/ETY, jäljempänä lintudirektiivi) mukaisista erityissuojelualueista (SPA) ja luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasvillisuuden suojelusta annetun neuvoston direktiivin (92/43/ETY, jäljempänä luontodirektiivi) tarkoittamista erityisten suojelutoimien alueista (SAC). Jäsenvaltiot muodostavat SAC -alueet alueista, jotka Euroopan yhteisön komissio on hyväksynyt yhteisön tärkeinä pitämistä alueiksi (SCI) jäsenvaltioiden ehdotusten pohjalta.

I) Valtioneuvosto päätti 20.8.1998:

- 1) ilmoittaa Euroopan yhteisön komissiolle päätöksessä luetellut lintudirektiivin mukaiset 439 erityistä suojelualueita (SPA -alueet) sekä
- 2) ehdottaa Euroopan yhteisön komissiolle päätöksessä luetellut 1325 aluetta luontodirektiivin mukaisiksi yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi (SCI -alueet).

II) Espoon kaupungin alueella olevia ehdotettuja Natura 2000 -alueita ei asianosaisten kuulemisessa havaittujen puutteiden vuoksi otettu 20.8.1998 tehtyyn valtioneuvoston päätökseen, vaan niiden osalta päätös ehdotuksen hyväksymisestä siirtyi myöhempään ajankohtaan. Tähän liittyen valtioneuvosto päätti 25.3.1999 täydentää 20.8.1998 hyväksyttyä Suomen ehdotusta:

- 1) ilmoittamalla Euroopan yhteisön komissiolle päätöksestä tarkemmin ilmenevän yhden kokonaan uuden erityisen suojelualueen (SPA -alueen),
- 2) ehdottamalla Euroopan yhteisön komissiolle päätöksestä tarkemmin ilmenevän yhden alueen luontodirektiivin mukaiseksi yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi (SCI -alue) sekä
- 3) täydentämällä kolmea valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI -alueiksi ehdottamaa aluetta siten, että niitä laajennetaan käsittämään myös Espoon kaupungissa olevia alueita.

III) Euroopan yhteisön komissio on pyytänyt (10.5.1999 ja 3.6.1999) luonnonmaantieteellisten arviointiseminaarien johtopäätösten perusteella Suomea täydentämään verkostoehdotustaan sen varmistamiseksi, että eräiden luontotyyppien ja lajien elinympäristöt ovat riittävästi edustettuina verkostossa. Valtioneuvosto päätti 8.5.2002 täydentää aiemmin hyväksyttyjä ehdotuksia:

- 1) ehdottamalla Euroopan yhteisön komissiolle päätöksessä luetellut 264 aluetta luontodirektiivin mukaisiksi yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi (SCI-alueet),

- 2) laajentamalla 33 valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI-alueiksi ehdottamaa aluetta,
- 3) ilmoittamalla yhdeksän edellisessä kohdassa tarkoitettua SCI-alueen laajennusta myös lintudirektiivin mukaisten erityissuojelualueiden, eli SPA-alueiden laajennuksina,
- 4) täydentämällä 190 valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI-alueiksi ehdottaman alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevia tietoja, sekä
- 5) ratkaisemalla asian uudelleen kuuden alueen osalta korkeimman hallinto-oikeuden palautettua valtioneuvoston 20.8.1998 tekemän päätöksen valitusten johdosta kyseisten kohteiden osalta uudelleen käsiteltäväksi.

IV) Korkeimman hallinto-oikeuden palautettua valtioneuvoston 20.8.1998 tekemän päätöksen valitusten johdosta eräiden kohteiden osalta uudelleen käsiteltäväksi valtioneuvosto on 22.1.2004 ratkaissut asian näiltä osin uudelleen seuraavasti:

- 1) ehdottamalla Euroopan yhteisön komissiolle päätöksessä luetellut kaksi aluetta luontodirektiivin mukaisiksi yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi (SCI-alueet) ja ilmoittamalla nämä samat alueet myös lintudirektiivin mukaisina erityissuojelualueina (SPA-alueet),
- 2) laajentamalla kahta valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI-alueiksi ehdottamaa aluetta,
- 3) laajentamalla kahta valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI-alueiksi ehdottamaa ja samalla ilmoittamalla nämä laajennukset myös lintudirektiivin mukaisten erityissuojelualueiden, eli SPA-alueiden laajennuksina,
- 4) laajentamalla yhtä valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle erityissuojelualueeksi, eli SPA-alueeksi ilmoittamaa aluetta,
- 5) ratkaisemalla asian uudelleen 27 muun alueen osalta vähäisin muutoksin,
- 6) poistamalla yhden alueen verkostoehdotuksesta ja -ilmoituksesta (SCI/SPA-alue).

1.2. Suomen Natura 2000-verkostoehdotuksen ja -ilmoituksen täydentämistarve

Luontodirektiivin mukaisen SCI-ehdotuksen täydentäminen. Suomi toimitti Euroopan komissiolle valtioneuvoston ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen päätösten mukaisen ehdotuksen luontodirektiivissä tarkoitetuiksi Natura 2000-alueiksi joulukuussa 1998 ja Espoon alueiden osalta heinäkuussa 1999. Näitä ehdotuksia täydennettiin komission pyynnöstä vuonna 2002 tehdyn valtioneuvoston päätöksen ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen vuonna 2000 tekemän päätöksen mukaisesti. Komissio on jatkanut boreaalisen luonnonmaantieteellisen vyöhykkeen täydennettyjen ehdotusten arviointia. Maaliskuussa 2003 järjestetyn toisen arviointiseminaarin perusteella komissio on pyytänyt, että Suomi täydentäisi ehdotustaan eräiden luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien ja liitteen II lajien elinympäristöjen osalta.

Lintudirektiivin mukaisen SPA-ilmoituksen täydentäminen. Komission nostaman kanteen johdosta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimissa on 6.3.2003 antamassaan tuomiossa (C-240/00) todennut, että Suomi ei ole noudattanut lintudirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole riittävästi ja lopullisesti osoittanut alueellaan sijaitsevia erityissuojelualueita. Ratkaisu riittämättömyydestä ja lopullisuudesta perustui tilanteeseen, jolloin Suomi oli osoittanut erityissuojelualueiksi lopullisesti vasta 15 aluetta. Suomen tuolloin jo ilmoittamat muut alueet eivät vielä olleet lopullisia, koska niihin kohdistui korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävinä olevia valituksia. Suomi on myöhemmin valitusten tultua hylätyiksi ilmoittanut komissiolle lopullisina lähes kaikki valtioneuvoston 20.8.1998 ja 25.3.1999 päättämistä SPA-alueista.

2. Asian valmistelu

Luontodirektiivin mukaisten täydentämistarpeiden osalta ympäristöministeriö on yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, Metsähallituksen ja alueellisten ympäristökeskusten kanssa arvioinut komission määrittelemiä boreaalisen luonnonmaantieteellisen vyöhykkeen täydennystarpeita. Selvitysten perusteella on käynyt ilmi, että 81:llä valtioneuvoston aikaisemmissa päätöksissä tarkoitettulla alueella esiintyy verkoston kannalta merkittävästi täydennyspyynnön kohteena olevia luontotyyppieitä tai lajeja, vaikka niitä ei ole kirjattu kyseisten alueiden tietolomakkeisiin. Näiden alueiden tietoja tulisi tarkistaa, jotta tietokanta antaisi oikeamman kuvan komission mainitsemien lajien ja luontotyyppien esiintymisestä jo ennestään Suomen Natura 2000-verkostoon kuuluvilla alueilla.

Eräiden lajien elinympäristöt ja luontotyypit ovat riittämättömästi edustettuina Suomen Natura 2000-verkostossa, vaikka edellä mainittujen Natura 2000-alueiden luonnontieteellisiä tietoja tarkistettaisiin. Sen vuoksi on tarpeen ehdottaa myös uusia alueita sekä laajentaa eräitä verkostoon jo aiemmin sisältyneitä alueita. Entisten Natura 2000-alueiden tietojen täydentämisellä ja ehdotettavilla uusilla alueilla ja laajennuksilla pyritään varmistamaan, että kaikki Suomessa esiintyvät luontodirektiivin liitteen I luontotyypit ja liitteen II lajit olisivat riittävästi edustettuina Suomen Natura 2000-verkostossa.

Korkein hallinto-oikeus on palauttanut valtioneuvoston 8.5.2002 tekemän päätöksen uudelleen käsiteltäväksi siltä osin kuin kyse on eräistä Alajärven kunnassa sijaitsevaan alueeseen Ukonmäki (FI0800159) kuuluvista tilan Sorvari, RN:o 7:200 alueista. Tämän vuoksi on selvitetty tarve rajauksen tarkistamiseen tällä kohteella.

Lintudirektiivin mukaisten täydennystarpeiden osalta ympäristöministeriö on yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten, Metsähallituksen ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa selvittänyt eräiden kansainvälisen lintujen suojelujärjestön (Bird Life International) tekemässä tärkeiden lintualueiden luettelossa (IBA, Important Bird Areas) mainittujen alueiden merkitystä Suomen SPA-verkoston kannalta. Selvitysten kohteena olivat ne komission kanteessa mainitut IBA-alueet, jotka eivät vielä sisälly Suomen ilmoittamiin SPA-alueisiin. Tarkastelussa kiinnitettiin huomiota SPA-verkoston alueelliseen kattavuuteen, alueella esiintyvien lajien populaatioiden suhteeseen koko maan kannasta, lajiston monipuolisuuteen ja määrään sekä lajien uhanalaisuuteen.

Ympäristöministeriö on valmistellut edellä mainitun aineiston perusteella ehdotuksen asianosaisten kuulemista ja lausuntojen pyytämistä varten. Valmistelua on ohjannut hallitusryhmi- en edustajista koottu ja ympäristöministerin puheenjohtolla toiminut kolmijäseninen Natura 2000 -ministerityöryhmä. Ehdotus Natura 2000 -verkoston täydentämiseksi on ollut luonnonsuojelulain 64 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla asianosaisten kuulemista varten yleisesti nähtävillä 6.9.-6.10.2004 välisenä aikana. Samanaikaisesti ehdotuksesta on luonnonsuojeluasetuksen 5 §:n säännös huomioon ottaen pyydetty lausuntoja asianomaisilta tahoilta. Asiasta on myös luonnonsuojelulain 8 §:n 2 momentista ilmenevän periaatteen mukaisesti tiedotettu sillä tavoin, että on luotu edellytykset asiasta käytävälle julkiselle keskustelulle. Muistutuksia ehdotuksesta jätettiin yhteensä 34 ja lausuntoja annettiin yhteensä 183 kappaletta.

Nähtävillä olleeseen ympäristöministeriön ehdotukseen sisältyi neljäkymmentäneljä (44) uutta luontodirektiivin mukaista SCI-aluetta ja kahdeksan (8) olemassa olevan alueen laajennusta. Useimmissa tapauksissa kyse on jonkin merkittävän lajin pienialaisesta esiintymästä, minkä vuoksi täydennykset ovat pinta-alallisesti varsin vähäisiä. Ehdotus laajentaisi Natura 2000-verkoston SCI-alueita yhteensä 2 675 hehtaarilla. Luontotyyppeihin ja luontodirektiivin liitteen II lajeihin liittyvien tietojen tarkistukset koskivat kahdeksankymmenenyhden (81) ole-

massa olevaa Natura 2000-aluetta. Valtioneuvostolle uudelleen käsiteltäväksi palautetusta Ukonmäen alueesta esitettiin tarkistettu raja.

Nähtävillä olleeseen ehdotukseen sisältyi myös neljätoista (14) uutta lintudirektiivin mukaista SPA-aluetta. Lisäksi kaksi edellä mainituista SCI-alueiden laajennuksista merkitsisi samalla myös SPA-alueen laajentamista. Alueet ovat pääosin jo Natura 2000-verkostoon sisältyviä SCI-alueita, joiden suojelu on jo toteutettu kansallispuistoina, luonnonpuistoina tai muina suojelualueina. Ehdotus laajentaisi Natura 2000-verkoston SPA-alueita yhteensä 220 906 hehtaarilla. Natura 2000-verkosto kokonaisuutena laajenisi ehdotuksen myötä kuitenkin vain 16 660 hehtaarilla johtuen siitä, että suurin osa uusista SPA-alueista on jo Natura 2000-verkostoon kuuluvia SCI-alueita. Lintuja koskevien tietojen tarkistukset koskivat sataaneljä (104) Natura 2000-verkostossa jo olevaa aluetta.

Ympäristöministeriö on käsitellyt muistutukset ja lausunnot ympäristökeskusten valmistelun pohjalta. Lausuntojen ja muistutusten johdosta on nähtävillä olleeseen ehdotukseen tehty eräitä muutoksia ja tarkistuksia. Tarkistettu ehdotus on käsitelty Natura 2000 -ministerityöryhmässä 22.4.2005. Muistutuksen tehneille toimitetaan päätökseen perustuvat kirjalliset vastineet.

Muistutusten ja lausuntojen käsittelyn yhteydessä esiin tulleiden seikkojen perusteella on kolmen SCI-alueen pinta-alaa supistettu yhteensä noin kolmella hehtaarilla. Lisäksi yhtä joki-kohdetta on lyhennetty noin 8 kilometrin pituiselta osuudelta. Yhtä SCI-aluetta on laajennettu yhdellä hehtaarilla. Lisäksi yhtä SPA-aluetta on supistettu 46 hehtaarilla. Päätökseen liittyy yhteenvetotaulukko muistutuksista, jossa mainitaan ne alueet, joihin muistutuksia kohdistuu. Taulukosta käy myös ilmi, onko esitykseen tehty näiden johdosta tarkistuksia.

3. Natura 2000 -verkoston laajuus

Tähän päätökseen sisältyy yhteensä 44 uutta SCI- aluetta ja kahdeksan olemassa olevan SCI-alueen laajennusta, joista kaksi on samalla SPA-alueiden laajennuksia (296 hehtaaria). Uusien SCI-alueiden ja laajennusten kokonaispinta-ala on yhteensä noin 2 673 hehtaaria. Päätös sisältää yhden valtioneuvoston 8.5.2002 päätökseen sisältyneen alueen supistamisen yhteensä noin 8 hehtaarilla. Päätökseen sisältyy myös 14 uutta SPA-aluetta, joiden kokonaispinta-ala on yhteensä 220 564 hehtaaria.

Suomen ehdotukseen ja ilmoitukseen Natura 2000 -verkostoksi kuuluu tämän päätöksen jälkeen yhteensä 1860 aluetta, joista 1773 aluetta on Manner-Suomessa ja 87 aluetta Ahvenanmaan maakunnassa. Alueiden yhteispinta-ala on noin 4,9 miljoonaa hehtaaria, mikä vastaa noin 15 % Suomen pinta-alasta. Lintudirektiivin mukaisia SPA-alueita on 467. Näiden pinta-ala on noin 3,1 miljoonaa hehtaaria (noin 9 % Suomen pinta-alasta). Luontodirektiivin edellyttämiä SCI -alueita on 1715, pinta-alaltaan noin 4,8 miljoonaa hehtaaria, (noin 14 % Suomen pinta-alasta). Osalla alueista SPA- ja SCI-merkinnät ovat kokonaan tai osittain päällekkäiset.

Euroopan komissio on lopullisesti hyväksynyt jo lähes kaikki Suomen aikaisemmat SCI-ehdotukset. Komissio päätti alpiinista luonnonmaantieteellistä vyöhykettä koskevasta alueluettelosta 22.12.2003 ja boreaalista vyöhykettä koskevasta luettelosta 13.1.2005. Nämä päätökset sisältävät Suomen osalta 1632 SCI-aluetta, joiden kokonaispinta-ala on noin 4,6 miljoonaa hehtaaria.

4. Natura 2000 -verkoston oikeusvaikutukset

Kun valtioneuvosto on hyväksynyt Suomen ehdotuksen Natura 2000 -verkostoon täydennettäviksi alueiksi, tulevat alueilla voimaan luonnonsuojelulain (myöhemmin LsL) 10 luvun säännökset. Mikäli tietty hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkoston sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, on hankkeen toteuttajan arvioitava vaikutukset riippumatta siitä, onko hanke tai suunnitelma luvanvarainen (LsL 65 §). Viranomainen ei saa myöntää lupaa eikä hyväksyä suunnitelmaa, jos vaikutusten arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon (LsL 66 §). Tarkastelu on tehtävä niiden luontotyyppien ja lajien kannalta, joiden vuoksi alue on otettu Natura 2000 -verkostoon, ja jotka on ilmoitettu kunkin alueen Natura 2000 -tietolomakkeella. Suojelutoimenpiteet rajoittavat siten vain sellaisia hankkeita, jotka merkittävästi heikentäisivät alueella olevia yhteisön tärkeinä pitämiä luontotyypppejä tai lajien elinympäristöjä. Näin ollen Natura 2000 -alueiden suojelutavoitteiden saavuttaminen ei aina edellytä luonnonsuojelualueen perustamista eikä muutoinkaan koko aluetta koskevaa suojelua.

Kielto myöntää lupaa hankkeeseen tai vahvistaa suunnitelmaa, joka arvioinnin perusteella merkittävästi heikentää Natura 2000 -alueen luonnonarvoja, ei ole ehdoton. Valtioneuvosto voi päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole (LsL 66 §). Tässä yhteydessä otetaan luontodirektiivin mukaisesti huomioon taloudelliset ja sosiaaliset seikat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet. Mikäli hankkeen tai suunnitelman vaikutukset kohdistuvat alueeseen tai sen osaan, jolla on luontodirektiivin liitteessä I tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai direktiivin liitteessä II tarkoitettujen ensisijaisesti suojeltavien lajien elinympäristö, on lisäedellytyksenä, että hankkeella tai suunnitelmalla on terveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai ympäristölle muualla koituihin erittäin merkittäviin suotuisiin vaikutuksiin liittyvä syy. Myös muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy oikeuttaa hankkeen tai suunnitelman hyväksymiseen tällaisella alueella. Se edellyttää komission lausuntoa asiasta.

Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteiden saavuttaminen saattaa aiheuttaa rajoituksia myös verkostoon otetun alueen ulkopuolella. Tästä johtuen edellä esitetty maankäytön muutoksen arviointi ja lupaharkinta koskee myös verkoston ulkopuolisia hankkeita ja suunnitelmia, mikäli ne todennäköisesti merkittävästi heikentävät niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on otettu Natura 2000 -verkostoon.

Pääsääntöisesti Natura 2000 -verkostoa koskevat säännökset eivät rajoita yksityisen henkilön tavanomaiseen maankäyttöön liittyviä toimenpiteitä, ellei kyseessä ole tavanomaista laajempi tai merkityksellisempi hanke tai suunnitelma. Tällöin on mahdollista, että edellä mainittu vaikutusten arviointi on suoritettava ja otettava huomioon lupaharkinnassa. Natura 2000 -verkoston hyväksyminen ei siten suoranaisesti vaikuta verkostoon sisällytetyn alueen tämänhetkiseen käyttöön. Se ei myöskään vaikuta alueen käyttöä koskeviin voimassa oleviin lupiin.

Jos luonnonsuojelulain 66 §:stä johtuva kielteinen päätös lupa-asiassa rajoittaa kiinteistön käyttöä siten, että alueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle aiheutuu merkityksellistä haittaa, eikä luvan myöntämiselle olisi ollut muuta estettä, valtio on vaadittaessa velvollinen korvaamaan haitan. Oikeutta korvaukseen ei kuitenkaan ole tietyissä, luonnonsuojelulain 53 §:n 5 momentissa (553/2004) luetelluissa tilanteissa.

Natura 2000 -verkostoehdotuksen valmistelun yhteydessä arvioitiin aikanaan eri lakien korvausperiaatteiden kehittämistarpeet. Luonnonsuojelulain korvausta koskevien säännösten lisäksi uuteen maankäyttö- ja rakennuslakiin lisättiin säännös (197 §, 132/1999) rakennusluvan epämääräisyydestä johtuvasta tilanteesta, jossa rakennuslupahakemus tulisi hylätyksi luonnonsuojelulain 66 §:n rajoituksen johdosta ilman, että sen hylkäämiselle olisi ollut muuta syytä. Myös lakiin yksityisistä teistä on sittemmin lisätty Naturasta aiheutuvien rajoitusten korvaamista koskeva säännös (7a §, 372/1999). Tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut luoda selkeää uutta korvausjärjestelmää, jossa pelkästään alueen kuuluminen Natura 2000 -verkoston vaikutusten piiriin synnyttäisi korvausvelvollisuuden, jota muutoin vastaavassa tilanteessa ei syntyisi.

Korvauksiin liittyvien lainmuutosten ohella on edelleen täsmennetty luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ien säännöksiä siitä, mitkä toimenpiteet edellyttävät ympäristövaikutusten arviointia ja milloin Natura 2000 -verkosto edellyttää lupien ja suunnitelmien hylkäämistä.

Oikeudellisia vaikutuksia on selostettu myös ympäristöministeriössä elokuussa 2004 laaditussa muistiossa Natura 2000 -verkoston tavoitteet, oikeusvaikutukset ja toteuttaminen.

5. Natura 2000 -verkoston toteuttaminen

Natura 2000 -verkostoon sisällytetyillä alueilla on luonnonsuojelulain 68 §:n mukaisesti toteutettava kunkin alueen suojelutavoitteita vastaava suojelu. Suojelua toteutettaessa huolehditaan siitä, että niiden arvojen säilyminen, joiden perusteella alue on verkostoon otettu, tulee turvatuksi. Tämä tapahtuu hankkeiden ja suunnitelmien osalta luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n mukaisessa järjestyksessä. Eräille Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille kohdistuu hankkeita, jotka perustuvat joko myönnettyyn lupaan tai hyväksyttyyn suunnitelmaan. Alueen kuulumisen Natura 2000 -verkostoon ei estä tällaisten hankkeiden tai suunnitelmien toteuttamista.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojelua on tarkoitus toteuttaa muun ohella luonnonsuojelulain, erämaalain, ulkoilulain, maa-aineslain, koskiensuojelulain, vesilain ja ympäristönsuojelulain, Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen, kalastuslain, maastoliikennelain, vesiliikennelain, maankäyttö- ja rakennuslain ja metsälain mukaisissa menettelyissä. Metsälainsäädännön osalta verkostoon kuuluvien alueiden suojelutavoitteita turvataan myös tuki- ja avustussäännösten puitteissa sekä eräissä tapauksissa laatimalla alueille hoito- ja käyttösuunnitelmat.

Luonnonsuojelulain nojalla perustetuilla luonnonsuojelualueilla, erämaalain mukaisilla erämaa-alueilla, ulkoilulain mukaisilla valtion retkeilyalueilla sekä koskiensuojelulain mukaisissa vesistöissä Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteet on toteutettu alueiden suojelua koskevilla aiemmilla säädöksillä ja -päätöksillä. Koskiensuojelulain tarkoittamissa vesistöissä alueiden luontotyyppien suojelua täydennetään Natura 2000 -verkoston huomioon ottamisella vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa menettelyissä.

Valtioneuvoston periaatepäätösten mukaisten luonnonsuojeluohjelmien alueilla, joista on tarkoitus perustaa luonnonsuojelualueita, Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteet eivät mene pidemmälle kuin mitä valtioneuvoston asianomaisessa periaatepäätöksessä on todettu. Yksityisille maanomistajille ei siten aiheudu lisärajoituksia siitä, että nämä alueet sisällytetään Natura 2000 -verkostoon. Natura 2000 -alueen luonnonarvoja koskeva suoja on kuitenkin otettava huomioon myös hankkeissa ja suunnitelmissa, jotka sijoittuvat Natura 2000 -alueiden ulkopuolelle.

Muiden kuin luonnonsuojelulailla toteutettavien alueiden osalta suojelun sisältö määräytyy suojelun toteuttamistoimien yhteydessä siten, etteivät ne arvot, joiden vuoksi aluevaraus on tehty, merkittävästi heikenny. Toteuttamisessa ollaan yhteydessä maanomistajaan eikä siinä käytetä voimakkaampia keinoja, kuin mitä suojelun tarkoitus vaatii.

Natura 2000 -alueiden luettelossa (jäljempänä luvussa 10) on yksilöity suojelun toteuttamistapa mainitsemalla laki, jonka säännöksiä noudattamalla turvataan ne luonnonarvot, joiden perusteella alue on esitetty Natura 2000 -verkostoon. Tavanomaista maankäyttöä voimakkaampia rajoituksia edellyttävät alueet on osoitettu toteutettavaksi luonnonsuojelulailla, joka sisältää myös asianmukaiset korvaussäännökset. Muiden lakien mukaan toteutettavilla alueilla ei ole tarpeen ryhtyä muihin erityisiin suojelutoimiin voimassa olevan lainsäädännön ja sen nojalla annettujen määräysten tai päätösten lisäksi. Alueen suojelun toteuttamistapa ei ole maanomistajaa sitova. Maanomistajan aloitteesta voidaan päättää alueen suojeltavia luonnonarvoja koskevien tavoitteiden turvaamisesta muillakin keinoilla. Viranomaiset eivät sen sijaan voi maanomistajaa kuulematta päättää toteuttamistavan muutoksesta.

Kunkin alueen osalta on siten alustavasti osoitettu se lainsäädäntö, jonka mukaisesti alueen luonnonarvojen suoja toteutetaan. Korkein hallinto-oikeus on päätöksissään Natura 2000 -verkoston oikeusvaikutuksiin liittyen todennut, että "valtioneuvoston päätöksellä ei kuitenkaan voida oikeudellisesti sitovalla tavalla ennakolta ratkaista, minkä lain mukaisen luvan myöntämistä tai suunnitelman vahvistamista yksittäisen hankkeen toteuttaminen edellyttää, vaan tämä on ratkaistava tapauskohtaisesti sovellettaessa asianomaista lupa- tai suunnitelmalakia. Valtioneuvoston päätöksellä ei myöskään voida ratkaista sitä, millaiseen tulokseen luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisessa arviointimenettelyssä yksittäisen hankkeen osalta päädytään. Nämäkin seikat ratkaistaan kunkin esiin tulevan hankkeen lupamenettelyn tai suunnitelman hyväksymismenettelyn yhteydessä tapauskohtaisesti".

6. Eräät toiminnot Natura 2000 -alueella

6.1. Rakentaminen

Maankäyttö- ja rakennuslaki on osoitettu Natura 2000 -alueiden toteuttamiskeinoksi silloin, kun ne luonnonarvot, joiden vuoksi alue on verkostoon otettu, voidaan turvata rakentamista ohjaamalla joko jo laaditun yleis- tai asemakaavan taikka myöhemmin laadittavan kaavan avulla.

Arvioitaessa rakentamisen sallittavuutta Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla on merkitystä erityisesti sillä seikalla, ovatko alueen suojelutavoitteet sellaisia, että niitä on tarpeen turvata luonnonsuojelulain mukaisin keinoin vai onko toteutuskeinona jokin muu laki. Rakentamisen mahdollisuudet ovat riippuvaisia siitä, onko kyseessä kaavoitettu tai kaavoittamaton alue.

Kaavoitettujen alueiden osalta lähtökohtana on, että jo kaavan laatimisen yhteydessä on selvitetty ja yleensä voitu ottaa huomioon alueiden luontoarvot. Tällöin Naturasta ei aiheudu esteitä kaavassa osoitetulle rakentamiselle sellaisten Natura -alueiden kohdalla, joiden toteuttamiskeino on muu kuin luonnonsuojelulaki. Mikäli alueen toteutuskeino on luonnonsuojelulaki ja suojeluperusteiden turvaaminen edellyttää poikkeamista kaavallisesta ratkaisusta, turvataan nämä tavoitteet luonnonsuojelulain mukaisin keinoin. Tällöin kaavassa mahdollisesti osoitetut rakennusoikeuden menetykset korvataan.

Rantavyöhykkeillä rakentamisen edellytykset ratkaistaan kaavalla, joka maankäyttö- ja rakennuslain nojalla on laadittava alueelle ennen rakentamista. Kaavalla sovitetaan yhteen rakentamisen ja suojelun tarpeet siten, ettei merkittävästi heikennetä Natura 2000 -alueen luonnonarvoja ottaen kuitenkin huomioon, mitä luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ssä säädetään.

Muiden kuin edellä mainittujen alueiden ulkopuolella oleville alueille ei saa myöntää rakennuslupaa, jos se merkittävästi heikentää alueen luonnonarvoja. Näin on useimmissa tapauksissa niiden alueiden kohdalla, joiden toteutustapa on luonnonsuojelulaki. Näissä tilanteissa omistajalle aiheutuva haitta korvataan luonnonsuojelulain korvausperiaatteiden mukaisesti. Mikäli suojelun toteutuskeinona on maa-aineslaki, metsälaki, maankäyttö- ja rakennuslaki tai vesilaki ja ympäristönsuojelulaki, haja-asutusluonteinen rakentaminen on mahdollista yleensä sijoittaa siten, ettei rakentaminen merkittävästi heikennä alueen luonnonarvoja.

Rakentamisen tulee niin Natura 2000 -alueilla kuin muuallakin sopeutua ympäristöön. Natura -alueet eivät aiheuta maisemasta johtuvia lisävaatimuksia rakennuslupaharkintaan, koska Natura 2000 -verkostoon otettuja alueita ei ole ehdotettu verkostoon maisemallisin perustein.

Natura 2000 -alueiden ulkopuolisilla reuna-alueilla rakennukset voidaan yleensä sijoittaa siten, etteivät ne aiheuta luonnonarvojen merkittävää heikentämistä Natura 2000 -alueelle. Myös Natura 2000 -verkostoon kuuluviin vesialueisiin rajoittuvilla ranta-alueilla rantarakentaminen voidaan kaavalla suunnitella siten, ettei siitä aiheudu rajoituksia haja-asutusluonteiselle rakentamiselle.

6.2. Maatalous

Vuonna 2005 voimaan tulleeseen tilatukijärjestelmään liittyy täydentävinä ehtoina lakisääteisiä hoitovaatimuksia, joiden noudattaminen on suorien tukien saamisen ehtona. Tämä merkitsee mm. sitä, että kyseisten Natura 2000-alueiden valintaperusteina olevien luontoarvojen heikentämiskieltoa tulee maataloutta harjoitettaessa noudattaa. Alueen sisällyttämisestä Natura 2000 -verkostoon ei kuitenkaan käytännössä aiheudu rajoituksia maatalouden harjoittamiseen alueella eikä velvoitteita alueen luonnonarvojen hoitamiseen, koska alueen normaalin maatalouskäytön jatkuminen on yleensä riittävää verkostoon otettujen maatalousalueiden luonnonarvojen säilymiselle. Jos maanviljelijä saa ympäristötukijärjestelmän mukaista ympäristötukea pellolle tai muulle maatalousalueelle, ei alueen sisällyttämisen Natura 2000 -verkostoon arvioida aiheuttavan tuen menetystä tai vähenemistä. Mikäli tuen maksamista ei voitaisi maksaa tai sitä peritään takaisin sen vuoksi, että alue sisältyy Natura 2000-verkostoon, huolehtii ympäristöhallinto vastaavan korvauksen maksamisesta.

6.3. Metsätalous

Luonnonsuojelulain nojalla toteutettavilla Natura 2000 -alueilla alueen metsien käsittelystä päätetään kunkin suojelualueen perustamisen yhteydessä. Yksityisten omistamien soiden kivennäismaiden metsiä voidaan hoitaa ja käyttää valtakunnallista soidensuojelun perusohjelman koskevien valtioneuvoston periaatepäätösten mukaisesti. Kivennäismailla voidaan siten pääsääntöisesti hoitaa ja käyttää metsiä metsälain mukaisesti. Myös polttopuuta voidaan ottaa edelleenkin. Poikkeuksena ovat erityistä suojelua vaativien lajien elinympäristöt, jotka on tarpeen suojella luonnonsuojelulain nojalla. Maa-aineslain nojalla toteutettavilla harjualueilla metsien käyttö tapahtuu metsälain mukaisesti ja metsäviranomaisen huolehtii metsätalouden toimenpiteiden valvonnasta ja seurannasta. Sama koskee niitä Natura 2000 -alueita, joiden toteutus tapahtuu metsälain mukaisesti.

Metsälain nojalla toteutettavilla alueilla turvataan ensisijaisesti metsälain 10 §:ssä tarkoitettujen, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden elinympäristöjen säilymistä. Alueet on valittu Natura 2000 -verkostoon sellaisten luontotyyppien perusteella, joiden suojeleminen toteutuu riittävästi metsälain nojalla ilman erityisiä suojelutoimia.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvista alueista ei aiheudu rajoituksia niiden ulkopuolella tapahtuville, metsälainsäädännön piiriin kuuluville toimenpiteille, koska niistä ei voida katsoa aiheutuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia verkostoon sisällytettävien alueiden luonnonarvoille.

6.4. Vesivarat

Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla voidaan suorittaa tarpeellisia vesivarojen hoitoon ja käyttöön liittyviä toimenpiteitä, elleivät ne merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alueet on verkostoon otettu. Muun muassa joen tai puron sisällyttämisestä Natura 2000 -verkostoon ei aiheudu lisärajoituksia vesivarojen käyttöön tai hoitoon, elleivät edellä todetut luonnonarvot merkittävästi heikenny. Esimerkiksi veden johtaminen kotitaloudessa tai maataloudessa käytettäväksi ei ole alueen Natura 2000 -verkostoon kuulumisen vuoksi rajoitettua. Vesilain mukaan kuitenkin muualla kuin Lapin läänissä sijaitsevat alle yhden hehtaarin suuruiset luonnontilaiset lammet ja järvet, vesistöä pienemmät luonnontilaiset uomat sekä lähteet on suojeltu niiden luonnontilan muuttamiselta. Vesilain nojalla toteutettavaksi suunnitellun joen tai puron sisällyttäminen Natura 2000 -verkostoon ei aiheuta rajoituksia kalastukselle, kalakantojen hoidolle tai metsästykselle alueella.

Joen tai puron sisällyttäminen Natura 2000 -verkostoon ei aiheuta rajoituksia maatalouden harjoittamiseen valuma-alueella. Myöskään tavanomaisiin metsälain mukaisiin metsätaloustoimenpiteisiin, kuten uudistushakkuisiin, vesitalouden ylläpitämiseen tai maanmuokkaustoimenpiteisiin, ei tule rajoituksia valuma-alueella. On huomattava, että metsälain 10 § suojelee luonnontilaisten tai luonnontilaisen kaltaisten lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen ja pienten lampien välittömät lähiympäristöt erityisen tärkeinä elinympäristöinä. Niiden ominaispiirteet tulee metsälain mukaan säilyttää hoito- ja käyttötoimenpiteiden yhteydessä.

Vedenotto- tai tulvasuojeluhankkeen vaikutusten saatetaan lupakäsittelyssä katsoa merkittävästi heikentävän Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoja siten, ettei sille voida myöntää vesilain mukaista lupaa. Valtioneuvosto voi kuitenkin luonnonsuojelulain 66 §:n nojalla päättää, että tällainen hanke voidaan toteuttaa erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Tällöin hankkeelle voidaan luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesta arvioinnista huolimatta myöntää lupa.

6.5. Kalastus, metsästys ja luonnon virkistyskäyttö

6.5.1. Kalastus

Kalastusta koskevat yleisesti samat jäljempänä selostettavat periaatteet kuin metsästystäkin. Natura 2000 -verkostoa koskeva päätös ei pääsääntöisesti suoraan vaikuta kalastukseen tai kalastusoikeuksiin. Suomi sai Euroopan unionin jäsenyysneuvotteluissa poikkeuksen, jonka perusteella Suomessa esiintyvät luontodirektiivin liitteen II kalalajit eivät ole Natura 2000 -alueiden valintaperusteina eikä suojele koske nimenomaisesti niitä. Kalastusta ja kalakantojen

hoitoa voidaan pääsääntöisesti harjoittaa Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla kalastuslainsäädännön mukaisesti. Luonnonsuojelualueilla ja sellaisiksi muodostettavilla Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla kalastusta koskevat rajoitukset tulevat kysymykseen, jos tiettyjen eläinlajien suojelu sitä edellyttää.

6.5.2. *Metsästys*

Alueen sisällyttäminen Natura 2000 -verkostoon ei pääsääntöisesti vaikuta metsästysoikeuksiin eikä niiden käyttöön, sillä Natura-alueiden suojelun tavoitteena on tiettyjen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suojelu sekä sellaisten lajeja koskevien häiriöiden estäminen, jotka merkittäväällä tavalla vaarantavat lajien suojelutason. Metsästystä ei ole pidettävä tällaisena häiriönä muutoin kuin erityisen tärkeillä linnustonsuojelualueilla ja harmaahylkeiden suojelun kannalta merkityksellisillä alueilla.

Niillä Natura 2000 -verkoston alueilla, jotka toteutetaan muutoin kuin luonnonsuojelulain nojalla, metsästystä ei rajoiteta. Suurin osa Natura 2000 -verkoston alueista on luonnonsuojelualueita tai sisältyy jo päätettyihin luonnonsuojeluohjelmiin tai vahvistettujen kaavojen suojelualuevarauksiin. Luonnonsuojelualueilla metsästyksestä on säädetty alueen perustamissäännöksissä ja rauhoitusmääräyksissä. Niitä ei Natura 2000 -verkostoa koskevan päätöksen johdosta ole tarpeen muuttaa.

Luonnonsuojeluohjelmiin sisältyvät alueet suojellaan harjijensuojeluohjelmaa lukuun ottamatta muodostamalla niistä luonnonsuojelualueita. Luonnonsuojelualueita perustettaessa ratkaistaan tapauskohtaisesti luonnonsuojelulain säännösten mukaisesti, miten metsästyksen alueella suhtaudutaan. Natura 2000 -verkostoa koskeva päätös vaikuttaa tähän harkintaan vain eräissä erityistapauksissa. Sama koskee niitä alueita, joille kaavan suojelualuevarauksen perusteella muodostetaan luonnonsuojelualue sekä niitä alueita, jotka eivät ole kuuluneet aikaisemmin luonnonsuojelun piiriin ja, jotka toteutetaan luonnonsuojelulain nojalla. Harjijensuojeluohjelmaan kuuluvat alueet toteutetaan maa-ainelain mukaisen lupaharkinnan yhteydessä, joten metsästyksen harjijensuojeluohjelman alueilla ei puututa.

Natura 2000 -verkostoon sisällytetään alueita, joilla on luontodirektiivin liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä. Lajeista metsästyslain piiriin kuuluvat ahma, saukko, itämerennorppa ja harmaahylje. Lisäksi liitteessä on lueteltu myös euroopanmajava, karhu, ilves ja susi, mutta näiden lajien osalta Suomi sai Euroopan unionin jäsenyysneuvotteluissa poikkeuksen mainittujen lajien elinympäristöjen suojelusta. Ahman, saukon ja itämerennorpan elinympäristöjä on Natura 2000 -verkostossa. Näiden lajien esiintymisen perusteella ei kuitenkaan ole tarvetta metsästystä koskeviin erityismääräyksiin nykyisillä tai myöhemmin perustettavillakaan luonnonsuojelualueilla.

Luonnonsuojelualueilla metsästyksen suhtaudutaan paikallisten olosuhteiden mukaisesti. Valtion luonnonsuojelualueilla alueen muut käyttötarkoitukset saattavat edellyttää metsästyksen rajoittamista ajan tai paikan suhteen esimerkiksi, jotta vältetään luonnonharrastuksen, luonnon virkistyskäytön ja metsästyksen ristiriitoja. Metsästysrajoituksia ei kuitenkaan toimeenpanna yksipuolisin viranomaispäätöksin, vaan ne toteutetaan neuvottelemalla eri etutahojen tavoitteita yhteen sovittaen. Tämä tapahtuu Natura 2000 -verkoston toteuttamiseen liittyvien hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisen yhteydessä. Pohjois-Suomen laajoilla valtionmailla luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset ovat metsästyksen suhteen sallivampia kuin Etelä-Suomessa. Tähän paikallisten asukkaiden oikeuksia korostavaan periaatteeseen ei Natura 2000 -verkostoa koskeva päätös tuo muutoksia.

Yksityisillä luonnonsuojelualueilla metsästyksestä päättäminen on pitkälti rauhoituksen haki-
jan ratkaistavissa. Tästä päätetään siinä yhteydessä, kun yksityinen maanomistaja (vesialuei-
den osalta usein jakokunta) itse hakee alueensa perustamista luonnonsuojelualueeksi. Maan-
kohoamisrannikolla vesijättöalueet kuuluvat vesialueen omistajille, joten myös metsästys näil-
lä alueilla tapahtuu samalla tavoin kuin itse vesialueella.

6.5.3. *Luonnon virkistyskäyttö*

Natura 2000 -verkostoa koskeva päätös ei yleisesti vaikuta jokamiehenoikeuteen perustuvaan
luonnon virkistyskäyttöön. Natura 2000 -verkosto monessa suhteessa tukee kestävä luonnon
virkistyskäytön edellytyksiä. Liikkumista, luonnontuotteiden keräilyä, leiriytymistä tai muuta
oleskelua koskevat kiellot tai rajoitukset ovat mahdollisia luonnonsuojelualueilla, milloin se
on tarpeen eläimistön ja kasvillisuuden suojelemiseksi.

Luonnon virkistyskäytön rajoitukset ovat tarpeen etenkin linnuston pesimäaikana alueilla, joil-
la linnustonsuojelu sitä edellyttää. Tällaisia alueita ovat muun muassa saaristolinnuston tärkeitä
pesimäalueet, runsaslinnustoiset lintuvedet ja eräiden uhanalaisten lintulajien, kuten suurten
petolintujen pesien ympäristöt. Kyseiset, Suomessa jo pitkään sovelletut rajoitukset ja niitä
koskevat luonnonsuojelualueiden suojeluperiaatteet eivät Natura 2000 -verkostoa koskevan
päätöksen vuoksi muutu.

Luonnon virkistyskäyttöön liittyy nykyisin läheisesti liikkuminen maastossa ja vesillä maasto-
ajoneuvoilla ja veneillä. Natura 2000 -verkoston alueilla saatetaan suojelutavoitteiden turvaa-
miseksi antaa rajoituksia vesiliikenneläin ja maastoliikenneläin nojalla. Edellä mainittujen lin-
nustonsuojelun kannalta tärkeiden alueiden lisäksi erityistapauksina saattavat tulla kysymyk-
seen myös harmaahylkeen ja saimaannorpan pesimäpaikkojen ympäristöt.

Niillä alueilla, joilla suojelu toteutetaan ulkoilulain nojalla valtion retkeilyalueina, päätös ei
tuo muutoksia alueiden käyttöön.

6.6. **Luontaiselinkeinot**

Porotalouteen Natura- säännökset eivät tuo rajoituksia. Niillä Natura 2000 -verkostoon kuulu-
villa alueilla, joilla porotaloutta harjoitetaan, Natura 2000 -verkosto ei aiheuta muutoksia po-
rojen laiduntamiseen. Myöskään alueiden sisälle jääville, luontaiselinkeinolain tai porotilain
mukaisille tiloille ja näiden lakien mukaiselle tilan käytölle Natura 2000 -verkostosta ei aiheu-
du rajoituksia. Siten muun muassa kulkuyhteydet tällaisille alueille eivät vaikeudu Naturan
vuoksi.

6.7. **Kaivostoiminta**

Ympäristöä huomattavasti muuttava kaivostoiminta on yleensä katsottava sellaiseksi toimin-
naksi, joka merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoja
luonnonsuojelulain 66 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Kaivoksen perustaminen verkostoon sisälly-
tetylle alueelle edellyttää siten yleensä valtioneuvoston päätöstä siitä, että hanke on toteutetta-
va erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole.
Kaivoshanke voidaan kuitenkin monessa tapauksessa katsoa sellaiseksi hankkeeksi, joka
muodostaa laissa edellytetyn perusteen poiketa Naturan suojelutavoitteista.

Muiden kaivoslain mukaisten toimenpiteiden suorittaminen on puolestaan harkittava tapauskohtaisesti riippuen verkostoon sisällytetyn alueen suojelun tavoitteista. Jo kotimaisin päätösin suojeltujen alueiden, joita ovat erämaa- ja luonnonsuojelualueet, kohdalla noudatetaan näitä alueita koskevia yksityiskohtaisia rauhoitus säännöksiä. Naturasta johtuvat suojelutavoitteet ja kotimaiset suojelutavoitteet ovat siten näiden alueiden kohdalla yhteneväiset.

Erämaa-alueilla on kaivoslain mukainen etsintätyö ja valtausoikeuden käyttäminen, mukaan lukien kullanhuuhtonta, mahdollista kaivoslain mukaisesti. Kaivostoiminnan mahdollistavaa kaivospiiriä ei erämaa-alueelle kuitenkaan saa määrätä ilman valtio-neuvoston lupaa. Erämaalain 6 §:n mukainen lupa ja mahdollinen luonnonsuojelulain 66 §:n mukainen päätös on käytännössä mahdollista ratkaista samalla kertaa.

Luonnonsuojelualueilla on alueen luontoa muuttava toiminta yleisesti kielletty. Kaivoslain 71 §:n säännöksen mukaan luonnonsuojelualueella on noudatettava, mitä erikseen on säädetty tai määrätty. Luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset sallivat kuitenkin malminetsinnän ja geologisen tutkimuksen, yleensä alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla. Myös perinteisen käytännön mukainen kullanhuuhtonta on sallittua niillä luonnonsuojelualueilla, joilla se alueen rauhoitusmääräysten mukaan on mahdollista. Mikäli luonnonsuojelualueelta löytyy merkittävä kaivoskivennäisesiintymä, on suoritettava luonnonsuojelulain 66 §:n mukainen intressiharkinta ja samalla erikseen harkittava luonnonsuojelualueen mahdollinen lakkauttaminen.

Muiden Natura 2000 - alueiden osalta kaivoslain mukaisten toimien sallittavuus on tapauskohtaista ja edellyttää aina sen seikan selvittämistä, heikentävätkö aiotut toimet merkittävästi verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoja. Geologinen tutkimus ja malminetsintä, jotka ovat luonnonsuojelualueillakin mahdollisia, eivät yleensä merkittävästi heikennä arvoja, joiden perusteella alue on verkostoon sisällytetty. Muiden kaivoslain mukaisten toimenpiteiden sallittavuus on harkittava tapauskohtaisesti alueellisen ympäristökeskuksen lausunnon pohjalta. Tutkimusoikeudet valtauksen nojalla saaneen tulee neuvotella ympäristökeskuksen kanssa luonnonarvojen huomioimisesta tutkimustoimintaan ryhtyessä. Kaivospiiriä muodostettaessa menetellään luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisesti ja muutoin kuten jäljempänä on esitetty.

Natura 2000 -alueille ennen suojelupäätösten tekemistä myönnetty kaivoslain mukaiset valtausoikeudet ja perustetut kaivospiirit jäävät sellaisinaan voimaan. Natura ei estä tai rajoita tällaisten oikeuksien hyväksikäyttämistä. Näistä oikeuksista otetaan maininta karttaliitteeseen kutakin aluetta koskevaan tietolomakkeeseen.

Jos Natura 2000 -verkoston alueelle tehdään hakemuksia uusien valtausten tai kaivospiirien muodostamiseksi, noudatetaan menettelyssä sekä kaivoslain että luonnonsuojelulain säännöksiä. Valtauksen myöntäminen ei yleensä edellytä hakijalta ympäristövaikutusten arvioinnin suorittamista ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) tarkoittamalla tavalla. Valtauslupaani liittyvät asiat on ratkaistava viipymättä. Jos tietylle alueelle valtausoikeus on myönnetty, on oikeuden haltijalla mahdollisuus hakea valtioneuvostolta ennakkoivaa päätöstä ennen ryhtymistään kaivospiiriin muodostamiseen tähtääviin tutkimuksiin ja selvityksiin silloin, jos valtausalueella sijaitsevaa esiintymää on pidettävä todennäköisesti taloudellisesti hyödynnettävänä. Jos valtioneuvosto ei myöhemmin annakaan varsinaista lupaa eikä kaivospiiriä voida muodostaa, valtio korvaa valtausoikeuden haltijalle ennakkopäätöksen aikana suoritetuista tutkimuksista ja selvityksistä aiheutuneet kustannukset.

6.8. Turvetuotanto

Turvetuotanto on katsottava toiminnaksi, joka ei yleensä sovellu harjoitettavaksi Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla suoalueilla. Sellaiselle turvetuotannolle, jonka on tulevaisuudessa kaavailtu sijoittuvan tässä päätöksessä esitetyille Natura 2000 -alueille, on asian valmistelun yhteydessä etsitty korvaavat tuotantoalueet Natura 2000 -alueiden ulkopuolelta. Tämä alueiden vaihtomenettely on vielä kesken.

Natura 2000 -verkostoon on sisällytetty alueita, joiden välittömässä läheisyydessä on turvetuotannossa olevia tai siihen varattuja ja hankittuja soita. Turvetuotantoa näillä soilla on pidettävä valtakunnallisen energiahuollon kannalta tarpeellisenä ja näillä soilla voidaan turvetuotantoa harjoittaa. Suojelun kannalta riittävän tehokkaasti käsitellyt tuotantoalueen kuivatusvedet voidaan johtaa tällaisilta alueilta myös Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan vesistöalueeseen tai suojelusuolle.

Uusien, käyttöön otettavien turvetuotantoalueiden lupaharkinnassa noudatetaan luonnonsuojelun lain 65 ja 66 §:n säännöksiä.

6.9. Tuulivoima

Natura 2000 -verkostoon on sisällytetty alueita, jotka tuuliolosuhteiltaan soveltuvat erityisen hyvin tuulivoiman hyödyntämiseen. Tällaisia alueita on erityisesti Lapin tunturialueille ja meren rannikkoalueille sijoittuvilla Natura-alueilla. Tuulivoiman hyödyntäminen näillä alueilla on mahdollista edellyttäen, ettei se merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on Natura 2000 -verkostoon sisällytetty.

6.10. Liikenteeseen liittyvät toiminnot

Natura 2000 -alueille sijoittuvien liikenneväylien tavanomaiseen käyttöön ja kunnossapitoon sekä liikenteeseen liittyvien muiden vastaavien toimintojen ei voida katsoa merkittävästi heikentävän verkostoon kuuluvien alueiden suojeltavia luonnonarvoja. Tällaisia toimintoja ovat alueilla olevien yleisten ja yksityisten teiden, ratojen, meri- ja sisävesiväylien kunnossa- ja ylläpito mukaan lukien mainittujen liikenneväylien tarpeelliset ja tavanomaiset parantamishankkeet sekä mainituilla liikenneväylillä tapahtuva liikenne mukaan lukien veneily yleisillä vesiväylillä, lentoasemien lentoliikenne sekä vesilentoasemilta tapahtuva vesilentotoiminta.

Sama koskee edellä lueteltuja toimintoja, jotka sijoittuvat Natura 2000 -alueiden läheisyyteen, sekä alueiden läheisyydessä olevien lentoasemien edellä mainittuja kunnossapito- ja parantamishankkeita. Mikäli jonkin edellä mainitun toimenpiteen todetaan yleisistä tai yksityisistä teistä annetun lain mukaisen suunnittelun yhteydessä tai lunastus- tai vesilain mukaisessa lupamenettelyssä yksittäistapauksessa kuitenkin olevan ristiriidassa Natura 2000 -alueen suojelutavoitteen kanssa, asia käsitellään luonnonsuojelun lain 65 ja 66 §:n mukaisesti.

6.11. Sotilaallinen maanpuolustus

Natura 2000 -verkostoon sisältyy useita alueita, joita puolustusvoimat käyttää lakisääteisten tehtäviensä toteuttamiseen. Osa Natura 2000 -alueista sijaitsee puolustusvoimien aktiivikäytössä olevien alueiden lähistöllä. Lisäksi alueellisen koskemattomuuden valvonta- ja turvaamistehtävät ja siihen liittyvät valmistelut voivat ulottua muillekin Natura 2000 -verkostoon sisällytetyille alueille. Puolustusvoimien toiminnan vaikutukset on otettu huomioon valittaessa alueita Natura 2000 -verkostoon. Puolustusvoimat voivat käyttää näitä alueita puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi tarpeellisiin toimiin. Puolustusvalmiuden ylläpitämiseen liittyvät toimet eivät pääosin ole luvanvaraisia tai muutoinkaan sellaisia, että luonnonsuojelulain 66 §:ää sovellettaisiin niihin. Puolustusvoimien toiminnan luonne on keskeisimmiltä osiltaan kirjattu alueita koskeviin tietolomakkeisiin.

Alueille laaditaan tarpeen vaatiessa puolustushallinnon toimesta hoito- ja käyttösuunnitelmat, joissa selvitetään, miten alueen luonnonarvot otetaan huomioon harjoitustoiminnassa. Suunnitelmat laaditaan yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Puolustusministeriö voi myös perustaa hallinnassaan oleville alueille luonnonsuojelulain 17 §:n 2 momentin mukaisia luonnonsuojelualueita. Mikäli puolustusvoimien edellä todetut puolustusvalmiuden ylläpitämiseen liittyvät toimet jostain syystä joutuisivat ristiriitaan Naturasta johtuvien suojelutavoitteiden kanssa, asian käsittelyn lähtökohtana on keskeytyksetön maanpuolustuksen toimien turvaaminen. Tarvittaessa asia käsitellään valtioneuvostossa luonnonsuojelulain 66 §:ssä tarkoitettuna asiana.

Jos ristiriitatilanteen ratkaisu edellyttää puolustusvoimien toiminnan muutoksia, valtioneuvosto ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaamiseksi.

7. Poikkeaminen Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteista

Natura 2000 -verkostoon sisällytetyt alueet on valittu ohjelmaan luonnontieteellisin perustein. Lupaa sellaisen hankkeen toteuttamiseen tai suunnitelman hyväksymiseen, joka merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon ehdotetun tai siihen sisällytetyin alueen luonnonarvoja, ei luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentin säännöksen mukaan saa myöntää. Kielto ei kuitenkaan ole ehdoton. Lupa saadaan kuitenkin myöntää taikka suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos valtioneuvosto päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Tämä mahdollistaa yhteiskunnan toiminnolle välttämättömien hankkeiden, kuten tärkeiden teiden, voimalinjojen, kaivosten ja kaasuputkien rakentamisen tarvittaessa myös Natura 2000 -alueille.

Tätä luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohtaa vastaavaa poikkeusmenettelyä voidaan kyseisen direktiivin 7 artiklan nojalla soveltaa myös lintudirektiivin mukaisilla SPA-alueilla siitä ajankohdasta alkaen, kun jäsenvaltio on luokitellut ne Euroopan yhteisön komissiolle tällaisina alueina. Tässä yhteydessä on huomattava, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on asiassa *Santoñan vuorovesialue (C-355/90)* katsonut, että lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisen lauseen mukaista heikentämiskieltoa on sovellettava myös sellaiseen SPA-alueeksi luokittelemattomaan alueeseen, joka olisi pitänyt lintutieteellisen tiedon perusteella luokitella SPA-alueeksi. Tämä velvoite on tullut voimaan lintudirektiivin voimaan tullessa, Suomen osalta jäseneksi liittymisestä, eli 1.1.1995 alkaen. Tähän järjestelmään ei kuitenkaan kuulu mahdollisuutta poiketa yleiseen etuun liittyvillä syillä, koska lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohta ei sellaista mahdollisuutta sisällä. Poikkeusmenettelyn soveltaminen on luontodirektiivin 7 artiklasta johtuen mahdollista vasta sen jälkeen, kun alue on luokiteltu SPA-alueeksi. Tämän pe-

riatteen Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut asiassa *Basses Corbières* (C-374/98).

8. Ehdotuksen taloudelliset ja muut vaikutukset

Natura 2000 -verkoston kansantaloudellisia vaikutuksia on selvitetty, kun on valmisteltu vuonna 1998 tehtyä päätöstä Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotukseksi (Mikael Hildén, Olli Tahvonen, Lauri Valsta, Eira Ostamo, Iris Niininen, Jussi Leppänen ja Liisa Herkiä: Natura 2000 -verkoston vaikutusten arviointi, Suomen ympäristö 201, 1998) ja kun on valmisteltu vuonna 2002 tehtyä päätöstä verkostoehdotuksen täydentämisestä. Nyt tehtävässä päätöksessä on kysymys sekä alueiden lukumäärän että alueiden pinta-alan osalta pienistä muutoksista suhteessa edellä mainittujen päätösten mukaisiin alueisiin (1804 aluetta ja 4,88 miljoonaa ha).

Tämän päätöksen mukaiset SCI-alueet laajentavat verkostoehdotusta noin 2 665 ha. SPA-alueet laajenevat yhteensä 220 860 hehtaarilla. Koska SPA- ja SCI-alueet ovat osittain päällekkäisiä ja koska suurin osa nyt päätettävistä uusista SPA-alueista sisältyy Natura 2000-verkoston jo ennestään SCI-alueina, Natura 2000-verkosto kokonaisuutena laajenee vain noin 16 612 hehtaarilla, josta suurin osa on vesialuetta. Verkostoa laajentavat maa-alueet sisältävät vain noin 660 ha yksityisessä omistuksessa olevaa maata, joka on tarkoitettu toteuttamaan luonnonsuojelualueena ja joka ei sisälly aikaisempiin suojelupäätöksiin. Metsä- ja kitumaan osuus tästä on noin 310 hehtaaria ja joutomaan osuus noin 350 hehtaaria. Kokonaisuutena voidaan siten todeta päätöksen kansantaloudellisten vaikutusten osalta, että puuntuotantoa vähentävät vaikutukset valtakunnan tasolla ovat hyvin vähäiset.

Muut verkostoa laajentavat alueet ovat jo perustettuja luonnonsuojelualueita, vesialueita tai maatalousalueita, joiden sisältyminen verkostoon ei tule merkitsemään muutoksia alueiden nykyiseen käyttöön ja päätöksen yhteiskunnalliset tai yksityistaloudelliset vaikutukset jäävät siten vähäisiksi.

SCI-alueiden täydennykset ja verkostoon jo sisältyvien alueiden tietojen tarkistukset parantavat 19 lajin elinympäristön ja 11 luontotyyppin tilannetta verkostossa. Lisäysten pinta-alallinen merkitys on verkostoon jo sisältyviin alueisiin nähden hyvin pieni. Niiden tarkoituksena onkin parantaa verkoston laatua lisäämällä tiettyjen puutteellisesti edustettuina olleiden lajien kannalta tärkeitä pienkohteita. Lisäksi täydennyksillä on parannettu verkoston alueellista kattavuutta ja lisätty verkostoon eräitä tiettyjen luontotyyppien kannalta erityisen edustavia alueita, kuten Örön saari luontotyyppin *Itämeren harjusaaret ja niiden hiekka-, kallio- ja kivikkorantojen kasvillisuus sekä vedenalainen kasvillisuus* osalta. Yhdessä 22.1.2004 tehdyn valtioneuvoston päätöksen kanssa päätös parantaa verkoston kattavuutta kaikkien toisessa boreaalisessa arviointiseminaarissa määriteltyjen luontotyyppien ja lajien osalta lukuun ottamatta luontotyyppiä, *Itämeren boreaaliset kapeat murtovesilahdet*. Tämän luontotyyppin täydennystarve tullaan käsittelemään myöhemmin ratkaistaessa korkeimman hallinto-oikeuden uudelleen käsiteltäväksi palauttamat asiat valtioneuvoston 8.5.2002 tekemästä Natura 2000-verkoston täydennyspäätöksestä.

SPA-alueiden täydennykset parantavat verkoston kattavuutta erityisesti metsä- ja tunturiympäristöissä esiintyvien lintudirektiivin liitteen I lajien osalta. Lisäysten seurauksena myös verkoston maantieteellinen kattavuus paranee. Päätös tuo verkostoon myös eräitä muuтонаikaisia tärkeitä levähdysalueita. SPA-verkostoon nyt liitettävät alueet käsittävät ne ns. IBA-luetteloon sisältyneet ja Suomen SPA-verkostossa puuttuneet alueet, joita on pidettävä lintudirektiivin 4 artiklan tarkoittamina sopivimpina alueina Natura 2000-verkostoon. Valinnan perusteina ol-

leet tarkemmat kriteerit liittyvät alueella esiintyvien lintudirektiivin liitteen I lajien tai muiden Suomessa säännöllisesti esiintyvien muuttolintujen populaatioiden osuuteen maan koko kannasta, alueella esiintyvien lajien määrään ja monipuolisuuteen, alueiden maantieteelliseen kattavuuteen sekä alueen lajiston uhanalaisuuteen.

Ekologisten vaikutusten osalta on lisäksi todettava, että päätökseen sisältyvät, uudelleen käsiteltävänä olevan Ukonmäen alueen rajauksen supistukset kohdistuvat vain sellaisille alueille, joilla ei ole merkitystä Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden kannalta. Nämä poistot eivät siten vaikuta heikentävästi Suomen verkostoehdotuksen edustavuuteen eikä niillä näin ollen vaikutusta luonnonmaantieteellisissä arviointiseminaareissa jo tehtyihin verkostoehdotusten riittävyyden arviointeihin.

9. Natura 2000 -alueiden suhde luonnonsuojeluohjelmia koskeviin valtioneuvoston periaatepäätöksiin

Natura 2000 -verkostoa koskevaan Suomen ehdotukseen sisältyy valtaosa niistä alueista, joiden suojelusta valtioneuvosto on jo aiemmin tehnyt periaatepäätökset. Tämä päätös ei kumoa tai muuta aiempia kotimaisia suojelupäätöksiä. Päätökset jäävät siten voimaan myös niiden alueiden osalta, jotka eivät sisälly tämän päätöksen mukaiseen ehdotukseen. Suojelun tavoitteet voivat niiden osalta poiketa Naturan vastaavista tavoitteista. Naturan suojelutavoitteet eivät miltään osin ole tiukempia kuin mitä aiemmat valtioneuvoston päätökset edellyttävät.

10. Valtioneuvoston päätös alueista Suomen verkostoehdotuksen ja -ilmoituksen täydentämisestä

Valtioneuvosto on ensin käsitellyt muistutukset ottaen huomioon luonnonsuojelulain 3, 8 ja 64 §:n. Näistä on hyväksytty ne, joiden tarkoittamista alueista esitetty selvitys luonnonarvojen merkittävyydestä ei ole riittävä. Muilta osin muistutukset on hylätty, koska niitä koskevista alueista on esitetty luonnonsuojelulain puheena olevien säännösten mukaisesti edellytettävä tarpeellinen selvitys luonnonarvojen merkittävyydestä. Tämän jälkeen valtioneuvosto on luonnonsuojelulain 3, 8 ja 64 §:n nojalla päättänyt täydentää ja tarkistaa 20.8.1998, 25.3.1999, 8.5.2002 ja 22.1.2004 hyväksyttyä Suomen ehdotusta ja ilmoitusta Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoksi seuraavasti:

A

Ehdottamalla Euroopan yhteisön komissiolle seuraavassa luettelossa olevat alueet luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisiksi yhteisön tärkeänä pitämiksi SCI-alueiksi:

Alueen koodi	Alueen nimi	Kunta/ Kunnat	Alueen pinta-ala hehtaaria, tai pituus kilometriä	Toteutustapa: Jos samalla alueella sovelletaan useita toteutustapoja, ne on taulukossa erotettu toisistaan sanalla ja. Jos alueen eri osissa sovelletaan eri toteutustapoja, ne on taulukossa erotettu toisistaan pilkulla.
--------------	-------------	------------------	---	---

Uudenmaan ympäristökeskus

FI0100104	Vantaanjoki	Helsinki, Vantaa, Nurmijärvi, Hyvinkää, Tuusula	68 km	Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
-----------	-------------	---	-------	-----------------------------------

Lounais-Suomen ympäristökeskus

FI0200293	Örön saari	Dragsfjärd	376	Luonnonsuojelulaki
-----------	------------	------------	-----	--------------------

Hämeen ympäristökeskus

FI0304001	Jokijärvi	Hauho	101	Luonnonsuojelulaki
FI0303020	Hervannonkorpi	Hattula	1,4	Luonnonsuojelulaki
FI0304004	Söyliönkorpi	Hauho	4,2	Luonnonsuojelulaki
FI0306009	Kotajärvi	Hollola		Luonnonsuojelulaki ja vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
			11	
FI0312008	Mäyränlammi	Janakkala	3,0	Luonnonsuojelulaki
FI0327008	Mustinsuo	Loppi	69	Luonnonsuojelulaki
FI0339005	Paloniitynjärvi	Renko	92	Luonnonsuojelulaki ja vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
FI0339009	Likolammi	Renko	1,5	Luonnonsuojelulaki

FI0500046	Sysmän lintuvedet	Sysmä	288	Luonnonsuojelulaki ja vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
-----------	-------------------	-------	-----	---

Pirkanmaan ympäristökeskus

FI0316008	Hautalammi	Kangasala	2,1	Metsälaki ja vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
FI0341018	Likasenkoski	Ruovesi	1,3	Metsälaki ja vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
FI0348003	Vuorenpykälä	Urkala	46	Luonnonsuojelulaki
FI0359001	Vähä-Arajärvenpuro	Viiala	2,0	Metsälaki ja vesilaki ja ympäristönsuojelulaki

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus

FI0401012	Rainionmäki ja Sammal-suonpeltö	Anjalankoski	39	Luonnonsuojelulaki
FI0403003	Palanneenmäki	Hamina	38	Luonnonsuojelulaki
FI0406009	Seppälänkoski	Jaala	0,7	Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
FI0408011	Nummenjoen suu	Hamina, Kotka	28	Luonnonsuojelulaki
FI0414013	Virojoki	Miehikkälä	0,6	Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
FI0417009	Äpätinkangas	Rautjärvi	100	Luonnonsuojelulaki
FI0418007	Myllyjoki	Ruokolahti	1,1	Luonnonsuojelulaki
FI0419005	Kanavalampi	Parikkala	21	Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
FI0424012	Matinlampi	Valkeala	0,5	Metsälaki
FI0424013	Röykynmäki	Valkeala	8,5	Luonnonsuojelulaki
FI0426004	Vilkkilä	Violahti	22	Luonnonsuojelulaki
FI0426005	Hinkkajärvi	Violahti	3,8	Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki

Etelä-Savon ympäristökeskus

FI0500236	Haapalahden ranta	Rantasalmi	3,4	Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
-----------	-------------------	------------	-----	-----------------------------------

Pohjois-Savon ympäristökeskus

FI0600111	Pieni Mustanselän metsä	Varpaisjärvi	41	Luonnonsuojelulaki
FI0600112	Maaselänmäki	Karttula	1,3	Luonnonsuojelulaki
FI0600113	Hyppyypuronsuo	Vieremä	7,2	Luonnonsuojelulaki
FI0600114	Patalahti-Patajärvi	Maaninka	5,3	Luonnonsuojelulaki

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

FI0700146	Heinävaaran - Kyykän lammet	Kontiolahti	2,9	Luonnonsuojelulaki
FI0700147	Kangasvaaran-Kenraalinkylän lammet	Joensuu, Tohmajärvi	15	Luonnonsuojelulaki

FI0700148	Päätye-Sepänniemi	Kitee	12	Luonnonsuojelulaki
-----------	-------------------	-------	----	--------------------

Länsi-Suomen ympäristökeskus

FI0800161	Hirvijoen metsät	Kauhava	76	Luonnonsuojelulaki
-----------	------------------	---------	----	--------------------

Keski-Suomen ympäristökeskus

FI0900082	Tuomistonjoki	Keuruu	0,6 km	Luonnonsuojelulaki ja metsälaki ja vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
-----------	---------------	--------	--------	--

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

FI1101602	Teerisuo-Hanhiharju	Kuusamo	436	Luonnonsuojelulaki
-----------	---------------------	---------	-----	--------------------

Kainuun ympäristökeskus

FI1202001	Isoaho	Sotkamo	31	Luonnonsuojelulaki
FI1202002	Peltolan haka	Sotkamo	3,1	Sopimus
FI1202003	Kilpelänvaara	Kuhmo	28	Luonnonsuojelulaki
FI1202004	Laamasenvaara	Kuhmo	30	Luonnonsuojelulaki

Lapin ympäristökeskus

FI1300407	Siikajoki-Juujoki	Kemijärvi, Posio	36 km	Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki
FI1301319	Toramojoki	Rovaniemen mlk	6 km	Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki

B

Laajentamalla valtioneuvoston 20.8.1998 tai 8.5.2002 Euroopan yhteisön komissiolle luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisiksi yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI -alueiksi ehdottamia alueita seuraavasti:

Alueen koodi	Alueen nimi	Laajennusalueen kunta/kunnat	Laajennusalueen pinta-ala hehtaaria	Natura-alueen kokonaispinta-ala hehtaaria	Toteutustapa
--------------	-------------	------------------------------	-------------------------------------	---	--------------

Uudenmaan ympäristökeskus

FI0100066	Sipoonkorpi	Sipoo	33,0	(1267)	Luonnonsuojelulaki
-----------	-------------	-------	------	--------	--------------------

Hämeen ympäristökeskus

FI0301016	Urajärvi	Asikkala	0,6	(447)	Luonnonsuojelulaki
FI0500065	Kammiovuori (aiempi nimi Sysmän lehdot)	Sysmä	230	(237)	Luonnonsuojelulaki

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus

FI0409003	Vahtermäen kal- lionaluslehto	Kouvola	7	(15)	Luonnonsuojelulaki
-----------	----------------------------------	---------	---	------	--------------------

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

FI1200625	Hiidenportin alueet	Nurmes	43	(5166)	Luonnonsuojelulaki
-----------	---------------------	--------	----	--------	--------------------

Kainuun ympäristökeskus

FI1201005	Kaahla-aho	Puolanka	109	(135)	Luonnonsuojelulaki
-----------	------------	----------	-----	-------	--------------------

C

Laajentamalla valtioneuvoston 20.8.1998 Euroopan yhteisön komissiolle luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisiksi yhteisön tärkeinä pitämiksi SCI-alueiksi ehdottamia ja samalla lintu-direktiivin (79/409/ETY) mukaisiksi SPA-alueiksi ilmoittamia alueita seuraavasti:

Alueen koodi	Alueen nimi	Laajennus- alueen kunta/kunnat	Laajennus- alueen pinta-ala hehtaaria	Natura- alueen kokonais- pinta-ala hehtaaria	Toteutustapa
-----------------	-------------	--------------------------------------	--	--	--------------

Keski-Suomen ympäristökeskus

FI0900114	Katajaneva - Vuori- lammen alue - Huh- talampi	Toivakka	51	(288)	Luonnonsuojelulaki
-----------	--	----------	----	-------	--------------------

Lapin ympäristökeskus

FI1300904	Luiron suot	Pelkosenniemi, Savukoski	245	(12590)	Luonnonsuojelulaki
-----------	-------------	-----------------------------	-----	---------	--------------------

D

Ilmoittamalla Euroopan yhteisön komissiolle seuraavat alueet lintudirektiivin (79/409/ETY) mukaiseksi erityissuojelualueiksi eli SPA-alueeksi :

Alueen koodi	Alueen nimi	Kunta/ Kunnat	Alueen pinta-ala hehtaaria	Toteutustapa
Uudenmaan ympäristökeskus				
FI0100105	Kirkkonummen saaristo	Kirkkonummi, Inkoo	14234	Luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, vesilaki ja ympäristönsuojelulaki, sopimus
Länsi-Suomen ympäristökeskus				
FI0800162	Lälbyn peltoaukea	Kristiinankaupunki	135	Maankäyttö- ja rakennuslaki
Lapin ympäristökeskus				
FI1300908	Pyhä-Luosto	Sodankylä, Pelkosenniemi, Kemijärvi	14325	Luonnonsuojelulaki

E

Ilmoittamalla Euroopan yhteisön komissiolle seuraavat Natura 2000-verkostoon SCI-alueina kuuluvat alueet myös lintudirektiivin (79/409/ETY) mukaiseksi erityissuojelualueiksi eli SPA-alueeksi :

Alueen koodi	Alueen nimi	Kunta/ Kunnat	Alueen pinta-ala hehtaaria	Toteutustapa
Uudenmaan ympäristökeskus				
FI0100040	Nuoksio	Espoo, Kirkkonummi, Vihti	5644	Luonnonsuojelulaki, sopimus
Lounais-Suomen ympäristökeskus				
FI0200075	Gummandooran saaristo	Merikarvia, Pori	3294	Luonnonsuojelulaki ja vesilaki ja ympäristönsuojelulaki

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

FI0700043	Koitaen alue	Ilomantsi	7561	Luonnonsuojelulaki, vesi- ja ympäristönsuojelulaki, sopimus Luonnonsuojelulaki, ulkoilulaki, koskien-suojelulaki, vesilaki ja ympäristönsuojelulaki Luonnonsuojelulaki
FI0700045	Ruunaa	Lieksa	11978	
FI0700050	Viklinrimpi	Polvijärvi	1459	

Kainuun ympäristökeskus

FI1200208	Juortanansalon alue	Kuhmo, Suomussalmi	5436	Luonnonsuojelulaki, metsälaki, vesilaki ja ympäristönsuojelulaki Luonnonsuojelulaki
FI1200220	Elimyssalon alue	Kuhmo	8293	
FI1200901	Talaskankaan alue	Vuolijoki, Viemä, Sonkajärvi	4915	

Lapin ympäristökeskus

FI1300101	Pallas-Ounastunturi	Enontekiö, Kittilä, Muonio	59426	Luonnonsuojelulaki
FI1301401	Värriö	Salla, Savukoski	12458	Luonnonsuojelulaki
FI1302001	Kevo	Utsjoki	71406	Luonnonsuojelulaki

Alueet ja niiden rajat käyvät tarkemmin ilmi tämän päätöksen asiakirja-aineistoon sisältyvästä kartta-aineistosta.

Alueista, jotka toteutetaan noudattamalla eri toteuttamiskeinoja kunkin alueen eri osissa, on toteuttamiskeinojen alueellista jakautumista selkeyttävät kartat asiakirja-aineistossa.

Tarkemmat selvitykset alueiden luonnonarvoista on koottu Suomen ympäristökeskuksessa olevaan tietokantaan, joka on osa päätöksen asiakirja-aineistoa. Asiakirja-aineistoon sisältyvät lisäksi kuulemisen yhteydessä tehdyt muistutukset sekä alueellisten ympäristökeskusten muistutuksista laatimat vastineet.

F

Päätöksen asiakirja-aineistoon kuuluvaan, valtioneuvoston 20.8.1998 ja 8.5.2002 tekemän päätöksen mukaisten Natura 2000-alueiden tietokantaan on tehty seuraavia alueita koskevia tietojen muutoksia.

Alueen koodi	Alueen nimi	Kunta/ Kunnat	SCI-alueen tietojen muu- tokset	SPA-alueen tietojen muu- tokset
Uudenmaan ympäristökeskus				
FI0100009	Varvarinsuo	Karjaa, Inkoo	X	
FI0100016	Elisaaren ja Rövassin lehdot	Inkoo	X	
Lounais-Suomen ympäristökeskus				
FI0200031	Otajärvi	Laitila, Pyhäranta, Kodisjoki		X
FI0200057	Ruissalon lehdot	Turku	X	
FI0200079	Kokemäenjoen suisto	Pori, Noormarkku		X
FI0200089	Mietoisten lahti	Mietoinen, Mynämäki, Askainen, Lemu		X
FI0200097	Koskeljärvi	Eura, Laitila, Mynämäki		X
FI0200149	Puurijärvi – Isosuo	Huittinen, Kokemäki, Äetsä		X
FI0200150	Oukkulanlahti	Askainen, Lemu, Masku		X
FI0200151	Preiviikinlahti	Pori		X
FI0318002	Kuorsumaanjärvi	Kiikoinen		X
Pirkanmaan ympäristökeskus				
FI0316005	Kirkkojärven alue	Kangasala		X
FI0351001	Onkemäenjärvi	Vesilahti		X
FI0353002	Ruonanjoki	Viljakkala, Hämeenkyrö	X	
FI0355010	Hauhusselkä	Virrat		X
Kaakkois-Suomen ympäristökeskus				
FI0401001	Kymijoki	Anjalankoski, Elimäki, Kotka, Pyhtää, Ruotsinpyhtää	X	

FI0406001	Vuurtinsuo-Korpijärvenoja	Jaala	X
FI0409001	Savonsuon tervalepikot Keltin ja Ahkojan ranta-lehdot	Kouvola, Kuusankoski	X
FI0410001	Siikalahti	Kuusankoski, Elimäki	X
FI0415007	Repovesi	Parikkala	X
FI0424001	Pappilansaari-Lupinlahti	Valkeala, Mäntyharju	X
FI0425005	Sikovuori	Hamina	X
FI0425007		Hamina	X

Etelä-Savon ympäristökeskus

FI0500015	Jäppilän ja Joroisten vanhat metsät	Joroinen, Pieksänmaa	X
FI0500048	Maijootsuo	Pieksänmaa	X

Pohjois-Savon ympäristökeskus

FI0600015	Keurunmäki-Haavikkolehto	Suonenjoki	X
FI0600032	Konnevesi-Kalaja-Niinivuori	Rautalampi, Konnevesi	X
FI0600051	Maaningan lintujärvet	Maaninka	X
FI0600062	Kolmisoppi-Neulamäki	Kuopio	X
FI0600068	Älänne	Rautavaara, Varpaisjärvi	X
FI0600071	Tiilikan alue	Rautavaara	X

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

FI0700043	Koitaajoen alue	Ilomantsi	X
FI0700047	Patvinsuo	Ilomantsi, Lieksa	X
FI0700050	Viklinrimpi	Polvijärvi	X
FI0700093	Peijonniemenlahden vesialue	Tohmajärvi	X

Länsi-Suomen ympäristökeskus

FI0800002	Kauhaneva - Pohjankangas (SPA)	Kauhajoki, Karvia, Honkajoki	X
FI0800018	Kackurmossen	Maalahti, Närpiö	X
FI0800021	Sanemossen	Maalahti, Närpiö	X
FI0800026	Hanhikeidas	Isojoki	X
FI0800027	Larvanneva	Alavus, Kuortane	X

FI0800028	Pirjatanneva	Alavus, Seinäjoki, Virrat		X
FI0800032	Levaneva	Laihia, Jurva		X
FI0800034	Iso Koihnanneva	Kauhajoki		X
FI0800039	Vanhaneva	Lappajärvi		X
FI0800050	Ylimysjärvi	Kauhajoki		X
FI0800052	Hällörsfjärden	Kruunupyy		X
FI0800054	Petolahdenjokisuisto	Maalahti	X	X
FI0800056		Mustasaari, Maksa- maa		X
FI0800057	Vassorfjärden Södra Stadsfjärden - Sö- derfjärden - Öjen	Mustasaari, Vaasa, Maalahti		X
FI0800059	Hinjärvi	Närpiö, Korsnäs		X
FI0800060	Kuivasjärvi	Alavus		X
FI0800061	Edesjärvi	Alavus		X
FI0800062	Kodesjärvi	Isojoki		X
FI0800063	Kalisjön	Pedersöre		X
FI0800064	Lapuanjokisuisto - Båda- viken	Uusikaarlepyy		X
FI0800066	Kalapää träsk	Vöyri		X
FI0800067	Sandsundsfjärden	Pedersöre, Pietarsaari		X
FI0800086	Lågpelt	Vöyri	X	
FI0800095	Iskmo ön	Mustasaari		X
FI0800096	Sidlandet	Mustasaari		X
FI0800112	Lapväärtin kosteikot	Kristiinankaupunki		X
FI0800130		Mustasaari, Maalahti, Korsnäs, Maksamaa, Uusikaarlepyy, Vaasa,		
	Merenkurkun saaristo	Vöyri		X
FI0800132		Luoto, Pietarsaari,		
	Luodon saaristo	Kokkola		X
FI0800133	Uudenkaarlepyyn saaristo	Uusikaarlepyy		X
FI0800134	Kristiinankaupungin saa- risto	Kristiinankaupunki, Närpiö, Kaskinen		X
FI0800135	Närpiön saaristo	Närpiö, Korsnäs		X
FI1000005	Rahjan saaristo	Himanka, Kalajoki, Lohtaja	X	
FI1000010	Maakannuskarinlahti ja Viirretjoensuisto	Himanka, Lohtaja		X
FI1000028	Vähäjärven lehto ja Ruot- salon letot	Kälviä	X	

Keski-Suomen ympäristökeskus

FI0900024	Humalalahti-Pitkäjoen suu	Toivakka		X
FI0900027	Pyhäjärvi	Saarijärvi, Äänekoski		X
FI0900033	Eerolanlahti- Rautpohjanlahti	Jyväskylä		X
FI0900035	Keiteleen Listonniemi	Äänekoski, Viitasaari, Vesanto		X
FI0900038	Pieni-Kaihlanen	Hankasalmi		X
FI0900039	Vaarunvuoret	Korpilahti		X
FI0900041	Keskisenlampi-Riionlampi	Joutsa		X
FI0900043	Saarisuo-Valleussuo- Löytösuo-Hirvilampi	Kyyjärvi		X
FI0900046	Heinä-Suvanto – Hetejärvi	Keitele, Viitasaari		X
FI0900051	Särkijärvi ja Iso Metsä- lampi	Karstula, Pylkönmäki		X
FI0900058	Suurisuo-Sepänsuo- Paanasenneva-Teerineva	Pihtipudas		X
FI0900059	Kalajärvi-Kytänneva	Sumiainen		X
FI0900065	Multarinmeri- Harjuntakanen-Riitasuo	Pihtipudas		X
FI0900074	Haapasuo-Syysniemi- Rutajärvi-Kivijärvi	Leivonmäki	X	X
FI0900078	Edessalo-Haukkasalo	Jämsä, Kuhmoinen		X
FI0900090	Kivijärvi	Kannonkoski, Kivijärvi, Kinnula		X
FI0900097	Pyhäjärven lintuvesi	Konnevesi, Sumiainen		X
FI0900103	Lapinjärvi-Teerikangas	Laukaa, Toivakka		X
FI0900119	Ylä-Keitele	Viitasaari		X
FI0900135	Ylin	Karstula		X
FI0900140	Kilpisuo	Karstula		X
FI0900141	Ruokolahti-Laikanlahti	Karstula		X

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

FI1100201	Hailuoto, pohjoisranta	Hailuoto		X
FI1100202	Kirkkosalmi	Hailuoto		X
FI1100203	Isomatala-Maasyvänlahti	Hailuoto		X
FI1100204	Ojakylänlahti ja Kengän- kari	Hailuoto	X	X
FI1100600	Hiastinlahti	Ii	X	X
FI1101402	Tuuliaapa - Iso Heposuo	Kuivaniemi	X	X
FI1101405	Rimpijärvi-Uusijärvi	Kuivaniemi, Simo	X	X
FI1101802	Nurmesjärvi	Kärsämäki, Pyhäsalmi		X

FI1102200	Liminganlahti	Lumijoki, Liminka, Kempele, Oulunsalo	X	X
FI1103000	Kempeleenlahden ranta	Oulu, Kempele		X
FI1103200	Akionlahti	Oulunsalo	X	X
FI1103400	Olkijokisuu-Pattijoen poh- joishaara	Raahe	X	X
FI1103802	Ohtosensuo	Pudasjärvi	X	X
FI1103804	Soinisuo-Kapustasuo	Pudasjärvi		X
FI1103808	Tyräsuo	Pudasjärvi		X
FI1103809	Ruosuo-Isosuo	Pudasjärvi		X
FI1103819	Pudasjärvi	Pudasjärvi		X
FI1103820	Sotkajärvi ja Helkalansuo- Kalettomansuo	Pudasjärvi		X
FI1103827	Litokaira	Pudasjärvi, Ranua, Kuivaniemi		X
FI1104201	Parhalahti-Syölätinlahti ja Heinikarinlampi	Pyhäjoki	X	X
FI1104202	Rajalahti-Perilahti	Pyhäjoki	X	X
FI1104600	Raahen saaristo	Raahe	X	X
FI1105201	Säärenperä ja Karinkan- nanmatala	Siikajoki, Lumijoki	X	X
FI1105202	Siikajoen lintuvedet ja suot	Siikajoki, Raahe	X	X
FI1106600	Jolosjärven eteläosa	Ylikiiminki		X
FI1106602	Räkäsuo	Ylikiiminki, Muhos, Utajärvi		X

Kainuun ympäristökeskus

FI1200205	Vattuvaara	Kuhmo	X	
FI1200742	Murhisalo	Suomussalmi	X	
FI1201002	Jämäsvaaran alue	Kuhmo	X	

Lapin ympäristökeskus

FI1300302	Perämeren saaret	Kemi, Simo, Tornio, Kuivaniemi, Ii, Hau- kipudas, Oulu, Oulun- salo, Hailuoto	X	X
FI1300503	Kaltiojängän lehto	Keminmaa	X	
FI1300504	Tornivaaran lehto	Keminmaa	X	
FI1300604	Näätävuoma-Sotkavuoma- Tollovuoma-Silmäsvuoma-	Kittilä, Sodankylä	X	
FI1300608	Mustaoja-Nunaravuoma	Kittilä	X	
FI1300615	Kerpuajärvi	Kittilä		X

FI1300618	Ylläs-Aakenus Teuravuoma-	Kittilä, Muonio, Kola- ri	X	
FI1300701	Kivijärvenvuoma	Kolari	X	
FI1300801	Muonionjärvi-Utkujoki	Muonio		X
FI1300901	Pyhätunturi	Kemijärvi, Pelkosen- niemi	X	
FI1300902	Akanvaaran-Kalkkivaaran lehdot	Pelkosenniemi	X	
FI1300904	Luiron suot	Pelkosenniemi, Savu- koski	X	
FI1300905	Serrijoki-Kätkävuoma	Pelkosenniemi	X	
FI1301002	Hyrsvyvuoma	Pello	X	
FI1301003	Kaltiojätkä	Pello	X	
FI1301004	Paamajärvi	Pello		X
FI1301005	Pellojärvi-Säynäjärvi	Pello		X
	Narkauksen-Katiskon leh- dot			
FI1301313		Rovaniemen mlk	X	
FI1301315	Koukkulanaapa-Palokivalo	Rovaniemen mlk	X	
FI1301316	Herankaira	Rovaniemen mlk	X	
FI1301317	Auttiköngäs	Rovaniemen mlk	X	
FI1301401	Värriö	Savukoski, Salla	X	
FI1301402	Tuntsan erämaa Suksenpaistama-	Salla, Savukoski	X	
FI1301403	Miehinkävaara	Salla	X	
FI1301404	Joutsenaapa-Kaita-aapa	Salla, Savukoski	X	
FI1301506	Kuoskunjärvi	Savukoski		X
FI1301507	Sieriäisten harjulammet	Savukoski	X	
FI1301511	Joutsitunturi- Koukkutunturi	Savukoski, Salla	X	
FI1301611	Kuivasjärvi	Simo		X
FI1301612	Saariaapa-Hattuselkä	Simo	X	
FI1301613	Simojoki	Simo, Tervola	X	
FI1301706	Viiankiaapa	Sodankylä	X	
FI1301715	Kulvakko	Sodankylä		X
		Tervola, Rovaniemen mlk		
FI1301801	Pisavaara		X	
FI1301805	Kätkävaaran lehto	Tervola	X	
FI1301810	Kilsiaapa-Ristivuoma	Tervola, Rovaniemen mlk, Tornio, Ylitornio	X	
FI1301812	Karhuaapa-Heinijänkä- Kokonräme	Tervola	X	
FI1301813	Auringonkorpi	Tervola	X	

FI1301903	Kusiaiskorpi, Palo- Isokumman jänkä, Alku- maa	Tornio	X	
FI1301907	Runtelin lehto	Tornio	X	
FI1301911	Pajukari-Uksei- Alkunkarinlahti	Tornio	X	X
FI1302101	Mellajoki	Ylitornio	X	
FI1302104	Meltosjärvet-Pysäjäjärvi	Ylitornio		X
FI1302105	Kainuunkylän saaret	Ylitornio	X	X
FI1302107	Romppaat	Ylitornio	X	
FI1302108	Ahvenjärvi-Lehdonjärvi	Ylitornio		X

11. Alueet, joiden osalta korkein hallinto-oikeus on kumonnut valtioneuvoston 8.5.2002 tekemän päätöksen ja palauttanut asian valtioneuvostolle uudelleen käsiteltäväksi

Korkein hallinto-oikeus on päätöksillään ratkaissut valtioneuvoston 8.5.2002 tekemästä päätöksestä tehdyt valitukset. Tiettyjen alueiden osalta valtioneuvoston päätös on katsottu korkeimmassa hallinto-oikeudessa lainvastaiseksi ja palautettu valtioneuvostolle uudelleen käsiteltäväksi. Valtioneuvosto on, ottaen huomioon tarkennetut selvitykset alueiden luonnonarvojen merkittävyydestä, muuttanut aiempaa päätöstä seuraavan alueen osalta:

FI0800159 Ukonmäki

Valtioneuvosto on päättänyt korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 6.4.2004 t.750) johdosta rajata tilaan Sorvari RN:o 7:200 kuuluvia osia luonnonarvojen puuttumisen vuoksi Natura 2000-alueen ulkopuolelle. Ukonmäen Natura 2000-alueen uusi pinta-ala on siten 53,2 ha (aiemmin 61 ha)

Alueen laajuus käy yksityiskohtaisesti ilmi päätöksen liitteenä olevasta kartasta. Muiden korkeimman hallinto-oikeuden valtioneuvoston uudelleen käsiteltäväksi palauttamien alueiden osalta valtioneuvosto tekee myöhemmin eri päätöksen.

12. Jatkovalmistelutoimet

Valtioneuvoston päätös Natura 2000 -alueiden täydennyksistä ja muista muutoksista toimitetaan Euroopan yhteisön komissiolle ulkoasiainministeriön toimesta. Tiedot toimitetaan komission 18.12.1996 tekemällä päätöksellä vahvistetuilla ilmoituslomakkeilla. Lomakkeella ei ilmoiteta nähtävillä olleesta tietolomakkeesta poikkeavia, maanomistajan oikeudellista asemaa muuttavia tietoja, ellei maanomistajaa ole kuultu muutoksista. Täytäntöönpanovaikutus perustuu vain tähän päätökseen ja sen liitteisiin. Samassa yhteydessä komissiolle toimitetaan luontodirektiivin 8 artiklassa tarkoitetun arvion tarkistus Euroopan yhteisön yhteisörahoituksesta, joka on tarpeellinen, jotta Suomi voi täyttää luontodirektiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut velvoitteet.

Valtioneuvoston päätös tulee lainvoimaiseksi valitusajan päätyttyä niiden alueiden osalta, joista ei ole valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Jos alueesta on tehty valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen, päätös tulee lainvoimaiseksi, kun korkein hallinto-oikeus on ratkaissut asi-

an. Sen vuoksi Suomen hallitus varaa mahdollisuuden muuttaa komissiolle toimitettua Suomen ehdotusta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen edellyttämällä tavalla oikeuden ratkaistua valitukset. Suomen ehdotus ei tässä vaiheessa suhteessa Euroopan yhteisöön koske valituksenalaisia alueita. Komissiolle toimitetaan erikseen tiedot siitä, mistä Suomen ehdottamista ja ilmoittamista alueista on valitus vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa sekä myöhemmin tiedot korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisusta aiheutuvista muutoksista.

Lintudirektiivin mukaisten SPA -alueiden laajennusten osalta tämä tarkoittaa sitä, että komissiolle toimitettavassa SPA -alueiden luettelossa samalla ilmoitetaan ne alueet, joita koskeva valitus on vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja jotka sen vuoksi voidaan rekisteröidä Natura 2000 -verkostoon SPA-alueiksi vasta kun valitusasiat on ratkaistu rekisteröinnin mahdollistavalla tavalla korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Luontodirektiivin mukaisten SCI -alueiden osalta Suomi varmistaa yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luettelon jatkovalmistelussa, että päätökset Suomen Natura 2000 -verkostoalueista tehdään komissiossa tai neuvostossa vasta, kun korkein hallinto-oikeus on käsitellyt ja ratkaissut valitusasiat.

Mikäli tietty alue sen johdosta, että komissio ei hyväksy aluetta Natura 2000 -verkostoon, poistetaan tämän päätöksen mukaisesta ehdotuksesta ja kyseisen alueen omistajalle on tästä aiheutunut merkityksellistä haittaa, on valtio velvollinen korvaamaan haitan (LsL 55 §:n 2 ja 3 mom. 67 §:n 2 mom.).

Komissio arvioi säännöllisesti, miten Natura 2000 -verkosto edistää luontodirektiivin tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa komissiota avustaa jäsenmaiden edustajista koottu habitaattikomitea. Erityisten suojelutoimien alue voidaan tällöin poistaa verkostosta, jos luontotyyppien ja lajien seurannasta saadut tiedot osoittavat, että alueen tila on muuttunut luonnon kehityksen myötä ja sen johdosta suojelutarve on vähentynyt.

Seuraavat Natura 2000-alueet ilmoitetaan myös vesilintujen elinympäristöinä kansainvälisesti merkittäviä vesiperäisiä maita koskevan yleissopimuksen, ns. Ramsarin sopimuksen 2 artiklan mukaiseen luetteloon:

Alueen koodi	Alueen nimi	Kunta/ Kunnat	Alueen pinta-ala hehtaaria
--------------	-------------	------------------	-------------------------------

Lounais-Suomen ympäristökeskus

FI0200031	Otajärvi	Laitila, Pyhärinta, Kodisjoki	581
FI0200079	Kokemäenjoen suisto	Pori, Noormarkku	2885
FI0200089	Mietoisten lahti	Mietoinen, Mynämäki, Askainen, Lemu	586
FI0200097	Koskeljärvi	Eura, Laitila, Mynämäki	1821
FI0200149	Puurijärvi – Isosuo	Huittinen, Kokemäki, Äetsä	3431
FI0200150	Oukkulanlahti	Askainen, Lemu, Masku	898
FI0200151	Preiviikinlahti	Pori	4612

Pohjois-Savon ympäristökeskus

FI0600051	Maaningan lintujärvet	Maaninka	521
-----------	-----------------------	----------	-----

Eräissä Natura 2000 -verkoston valmisteluvaiheen kuulemiseen liittyvissä maanomistajien muistutuksissa on todettu, ettei ole yksityiskohtaisesti selvitetty, mitä Natura vaikuttaa maanomistajan tilan käyttöön. Annetuissa vastineissa on pyritty vastaamaan näihin kysymyksiin. Edellä tässä päätöksessä on myös selostettu, mitä vaikutuksia Natura 2000 -verkostolla ja suojelun toteuttamisella yleisesti tarkasteltuna on tiettyihin maankäyttömuotoihin. Jotta yksittäiset maanomistajat voisivat niin halutessaan jatkossakin saada tietoja alueidensa käyttömahdollisuuksista, alueelliset ympäristökeskukset huolehtivat siitä, että maanomistajille, jotka ovat muistutuksessaan pyytäneet lisätietoja Naturan toteuttamisesta, selvitetään henkilökohtaisen yhteydenoton kautta tai pyynnöstä kirjallisesti, mitä rajoituksia Naturasta heidän tilansa käytölle aiheutuu ja mitkä ovat mahdolliset toteuttamistavat. Tarvittavia tietoja annetaan pyydetäessä muutoinkin.

13. Päätöksen voimaantulo

Tiedot Natura 2000 -verkostoa koskevan kansallisen ehdotuksen täydentämisestä ja mahdollisista valituksenalaisista alueista on tarpeen toimittaa komissiolle viipymättä. Päätöksen lainvoimaiseksi tulo saattaa kuitenkin lykkäytyä valitusten johdosta. Natura 2000 -alueiden luonnontilan säilymisen turvaaminen sekä asian kotimaisen käsittelyn että komission hyväksymismenettelyn aikana on välttämätöntä. Päätöksen täytäntöönpanoa ei siten voida yleisen edun vuoksi lykätä.

Valtioneuvosto on edellä mainitun johdosta hallintolainkäyttölain 31 §:n 2 momentin nojalla päättänyt, että tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Tämä merkitsee sitä, että valtioneuvoston päätökseen sisältyvällä Natura 2000 -alueella ei saa ryhtyä luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ien vastaisiin sellaisiin toimiin, jotka voivat vaarantaa niiden luonnonarvojen, joiden vuoksi alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, säilymisen. Toisaalta päätöksen määrittäminen noudatettavaksi ei anna oikeutta ryhtyä sellaisiin maanomistajan tahdon vastaisiin luonnonsuojelulain mukaisiin toteuttamistoimiin, jotka perustuvat yksinomaan nyt tehtyyn Natura 2000 -verkoston täydentämisestä koskevaan päätökseen.

14. Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä.

Ympäristöministeri *Jan-Erik Enestam*

Hallitussihteeri Heikki Korpelainen

LIITE 1

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivä on seitsemäs päivä siitä päivästä, jolloin kuulutus tämän päätöksen nähtävillä pitämisestä on pantu asianomaisen kunnan ilmoitustaululle. Valitusaika alkaa tiedoksisaantipäivästä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- valtioneuvoston istunnon pöytäkirjanote, johon sisältyy jäljennös valtioneuvoston päätöksestä
- selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja
- muut asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valtioneuvoston istunnon pöytäkirjanote on tilattavissa valtioneuvoston kansliasta, postiosoite PL 23, 00023 Valtioneuvosto. Puh. 09-16022043 ja 09-16022065.

Tämän päätöksen mukaisia Natura 2000 -alueita koskevat kartat ovat nähtävillä asianomaisissa kunnissa (kunnan alueella sijaitsevien kohteiden osalta), alueellisissa ympäristökeskuksissa (ympäristökeskuksen alueella olevien kohteiden osalta) sekä ympäristöministeriössä (koko

maan osalta). Sama koskee päätökseen liittyvää muistutusyhteen vetoa. Valtioneuvoston istunnon pöytäkirjanote siihen liittyvine päätösjäljennöksineen, alueita koskevat kartat sekä muistutusyhteen veto on toimitettu viran puolesta myös korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valitukseen ei siten ole tarpeen liittää karttaa alueesta eikä liioin koostetta muistutuksista. Valituksessa on kuitenkin mahdollisimman tarkoin mainittava sen alueen tai niiden alueiden numerotunnukset ja nimet, joihin valitus kohdistuu. Mikäli valitus kohdistuu vain tiettyyn alueen osaan, on asia käsittelyn kannalta suotavaa, että tätä osoittava karttajäljennös liitetään valituksen ohkeen.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15.

Valittajalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 200 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite	PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite	Unioninkatu 16, 00130 Helsinki
puhelinvaihde	010 36 40200
telekopio	010 36 40382